Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Навчально-науковий інститут гуманітарних і соціальних наук
Кафедра філології та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Завідувач кафедри філології та мовної комунікації
Тараненко К. В. _____
«31» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціолінгвістика»

Галузь знань ……..…	03 Гуманітарні науки
Спеціальність ……...	035 Філологія
Рівень вищої освіти…….	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	Українська мова та література
Спеціалізація……	035.01 Українська мова та література
Статус ……	Обов’язкова
Загальний обсяг ..……	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Іспит
Термін викладання ……..	7-й семестр (13 та 14 чверті)
Мова викладання …….	Українська

Викладач: к. філол. н., доцент Тараненко К. В.

Дніпро
НТУ «Дніпровська політехніка»
2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціолінгвістика» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Українська мова та література» спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література / Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра філології та мовної комунікації. Дніпро : НТУ «ДП», 2026. 15 с.

Розробник – Тараненко Ксенія Володимирівна, доц., к. філол. н., завідувач кафедри філології та мовної комунікації.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 035 Філологія (протокол №1 від 31.08.2026).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ....4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ....4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ 5
4.ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ....6
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ....6
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ....7
6.1. Шкали…….7
6.2. Засоби та процедури....8
6.3. Критерії....9
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ……12
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ....12
8.1 Базові....12
8.2. Додаткові....12
9. РЕСУРСИ....13

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 035.01 «Філологія. Українська мова та література» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф20 «Соціолінгвістика» віднесено такі результати навчання

ПРН1	Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.
ПРН 5	Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
ПРН 9	Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.
ПРН 12	Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
ПРН 14	Використовувати мову, що вивчається в усній та письмовій формі, у різних жанро-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
ПРН 17	Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Мета дисципліни – ознайомлення здобувачів із системою базових знань про соціальні аспекти розвитку мови, її суспільні функції в синхронії та діахронії, механізми взаємодії мови й суспільства.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	**Дисциплінарні результати навчання (ДРН)**	
	шифр ДРН	**зміст**
ПРН1	ПРН1.1 – Ф20	Оперувати лексичними, граматичними засобами творення цілісного усного й писемного тексту.
	ПРН1.2 – Ф20	Уміння обирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань.
ПРН 5	ПРН5.3–Ф20	Інтерпретувати мовлення представників різних соціальних груп суспільства задля забезпечення ефективної комунікації та співпраці з ними.
	ПРН5.4– Ф20	Реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей і критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ.
ПРН9	ПРН9.5-Ф20	Спостерігати за мовними явищами та зіставляти їх для забезпечення та підвищення якості роботи за фахом.

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	**зміст**
	ПРН9.6-Ф20	Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу.
ПР12	ПРН12.7-Ф20	Виробити навички аналізу мовного матеріалу в рамках соціолінгвістичного підходу.
	ПРН12.8-Ф20	Проєктувати і здійснювати прикладні дослідження на основі системного підходу з використанням знань із соціолінгвістики.
ПРН14	ПРН14.13-Ф20	Реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей і критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ.
	ПРН14.14-Ф20	Працювати у професійній та/або науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності.
ПНР17	ПРН17.15.-Ф20	Здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань.
	ПРН17.16.-Ф20	Використовувати методи й прийоми соціолінгвістичного аналізу.

3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф1 Вступ до мовознавства	Базові знання про природу, властивості мови, впливи та взаємовпливи різних мов. Теоретичні знання про основні мовознавчі терміни; вплив на засоби мови психічних, соціальних, когнітивних, культурних та інших чинників, а також різноманітних ситуативних складових комунікації.

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФО РМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	**Обсяг**, *години*	**Розподіл за формами навчання**, *години*					
		денна				**заочна**	
		аудиторні заняття	самостійна робота			аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	30	13	27			6	24
практичні	60	26	24			6	54
РАЗОМ	**90**	39	51			12	78
Вид навчальних занять	**Обсяг**,	**Розподіл за формами навчання**, *години*					
		денна				**заочна**	

	годи ни	аудиторні заняття	самостійна робота			**Обсяг**, *години*	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	26	34			60	4	56
практичні	30	13	17			30	4	26
РАЗОМ	90	39	51			90	8	82

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	**Види та тематика навчальних занять**	**Обсяг складових,** *години*
	ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ	**60**
ПРН1.1 ПРН1.2 ПРН9.5 ПРН9.6 ПРН17.16	1. **Соціолінгвістика як наука, її об'єкт і проблематика**. Становлення соціолінгвістики як самостійної науки мовознавства. Об'єкт та предмет вивчення соціолінгвістики. Соціолінгвістика та суміжні з нею мовознавчі науки. Методи та напрями соціолінгвістики. Сучасні дослідження із соціолінгвістики в Україні.	4
ПРН9.5 ПРН9.6	**2. Базові поняття соціолінгвістики**. Мовна спільнота. Соціально-комунікативна система. Мовна ситуація. Мовленнєвий код. Субкод. Перемикання кодів.	4
ПРН5.3 ПРН5.4	**3. Мова і соціальна структура суспільства**. Страти. Соціальна диференціація мови, соціальна варіативність у мові. Білінгвізм і полілінгвізм. Мовні контакти. Типи змішаних мов (піджин, креольські мови), інтерференція.	4
ПРН14.13 ПРН14.14	**4. Мовна ситуація: основні характеристики**. Критерії розмежування типів мов і мовних ситуацій. Диглосія. Ставлення до мови. Мовний конфлікт. Сучасна мовна ситуація в Україні.	6
ПРН5.3 ПРН5.4	**5. Білінгвізм, мультилінгвізм і диглосія.** Типи двомовності. Індивідуальний і суспільний білінгвізм. Перемикання кодів. Мовна стійкість	4
ПРН5.3 ПРН5.4	**6. Регіональна мовна варіативність і мовні контакти в Україні.** Територіальні різновиди мовлення. Взаємодія літературної мови та регіональних практик. Мовна специфіка урбаністичного середовища.	4
ПРН14.13 ПРН14.14	**7. Мовна політика й мовне будівництво**. Мовне законодавство. Значення впровадження послідовної мовної політики. Мовна політика: види, завдання, інструменти. Міжнародний статус мови і мовна політика держави.	4

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, *години*
ПРН1.1 ПРН1.2 ПРН9.5 ПРН9.6 ПРН17.16	**8. Мовна ідентичність та мовна самоідентифікація.** Мова як маркер належності до спільноти. Зв'язок мови, культури, національної ідентичності та колективної пам'яті. Мовна самоідентифікація в багатомовному суспільстві.	6
ПРН5.3 ПРН5.4	**9. Мовні конфлікти та мовна дискримінація.** Причини мовних конфліктів. Мовні упередження, стереотипи й стигматизація. Мовна дискримінація та способи врегулювання конфліктних ситуацій.	4
ПРН5.3 ПРН5.4	**10. Мова медіа та соціолінгвістика цифрової комунікації.** Мовні практики в соціальних мережах, блогах, месенджерах. Мовна самоідентифікація в онлайн-просторі.	4
ПРН9.5 ПРН9.6 ПРН17.15 ПРН17.16	**11**. **Методи збирання й аналізу соціолінгвістичних даних**. Спостереження, анкетування, інтерв'ю, аналіз мовленнєвих практик, експеримент. Вибірка, репрезентативність, валідність, етичні вимоги до дослідження.	8
ПРН1.1 ПРН1.2 ПРН9.5 ПРН9.6 ПРН17.15 ПРН17.16	**12. Аналіз і презентація результатів соціолінгвістичного дослідження.** Опрацювання кількісних і якісних даних, інтерпретація результатів, формулювання висновків. Представлення результатів.	8
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		**30**
ПРН1.1 ПРН1.2 ПРН9.5 ПРН9.6 ПРН17.16	**1. Загальна характеристика соціолінгвістичних учень.** Соціальна лінгвістика як мовознавча дисципліна. Предмет та об'єкт соціолінгвістики, її основні напрями та галузі. Соціолінгвістика та інші мовознавчі й немовознавчі дисципліни.	2
ПРН9.5 ПРН9.6	**2. Західноєвропейська та американська соціолінгвстика.** Становлення та розвиток західноєвропейської соціолінгвістики. Основні школи та напрями західноєвропейської соціолінгвістики. Сучасна західноєвропейська соціолінгвістика. Соціолінгвістика у США: загальна характеристика, визначальні особливості, провідні течії.	2
ПРН5.3 ПРН5.4	**3. Соціолінгвістичні дослідження слов'янських мов.** Загальна характеристика славістичної соціолінгвістики. Історія та сучасний стан славістичної соціолінгвістики. Становлення українськоїсоціолінгвістики. Особливості соціолінгвістичних учень у радянській України. Соціолінгвістика незалежної України.	2
ПРН14.13 ПРН14.14	**4. Соціальна природа мови.** Мова як соціальне явище. Соціальна йтериторіальна стратифікація мов. Типи варіювання мовленнєвих засобів залежно від ситуації. Соціолект, ідіолект.	2

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, *години*
	Мова українських соціальних мереж, особливості спілкування в інтернеті.	
ПРН5.3 ПРН5.4	5. **Форми існування мови.** Форми існування мови. Літературна мова та субстандартні системи. Лінгва франка. Піджини, креольські та змішані мови, суржик, трасянка. Стилетворчі функції суржику в художньому та інших дискурсах. Українська мова і сфери її застосування.	2
ПРН14.13 ПРН14.14	6. **Взаємодії мов у поліетнічному та полікультурному соціумі.** Внутрішні й зовнішні чинники розвитку мов. Типи мовних взаємодій. Мовна інтерференція, білінгвізм, диглосія. Одномовність-двомовність-багатомовність 6як соціолінгвістична проблема. Мовний код. Міксування й перемикання коду.	4
ПРН5.3 ПРН5.4	7. **Мови у сучасному глобалізованому світі**. Міжнародні та глобальні мови. Українська мова у глобалізаційних процесах. Глобалізація та автохтонізація української мови. Боротьба чужого та питомого в сучасній українській мові. Мовна ситуація. Соціолінгвістичні аспекти мовних конфліктів. Типи мовних конфліктів.	2
ПРН5.3 ПРН5.4	8. **Мовна політика як об'єкт соціолінгвістики.** Мовне будівництво й мовне планування. Мовне законодавство європейських країн. Мовна політика в СРСР. Русифікація та денаціоналізація. Особливості мовної політики сучасної України.Сучаснаукраїнська мова: стан і статус (державна та загрожена мова). Мови національних меншин в Україні. Законодавство про мову та його реалізація в Незалежній Україні.	4
ПРН9.5 ПРН9.6 ПРН14.13 ПРН14.14	9. **Мовна особистість як соціокультурний феномен.** Поняття мовної особистості. Мовна поведінка. Мовний портрет. Типологія мовних особистостей. Вікові, статеві, статусно-рольові аспекти мовних особистостей. Українська мова якоб'єкт свідомого вибору мовця.Специфіка мовної поведінки українців.Український студент як мовна особистість.	2
ПРН5.3 ПРН5.4 ПРН9.5 ПРН9.6	10. **Арго, жаргон та сленг як мовні явища**. Загальна характеристика українських соціальних діалектів. Динамічний розвиток соціолектів в українській мові. Українські професійні соціолекти. Сленґ у мовній системі: функціонування та перспективи розвитку. Особливості соціолекту певного фаху. Основні джерела формування українських соціолектів. Типи і способи української соціолектної номінації.	2
ПРН5.3 ПРН5.4 ПРН14.13 ПРН14.14	11**. Соціолекти в національній мові незалежної України**. Соціолекти та посттоталітарна українська мова. Сленґ як складник сучасної української неології та неографії. Сленґові елементи в українських лексико-словотвірних	2

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, *години*
	інноваціях.Соціальні діалекти як репрезентанти сучасних соціальних груп. Комунікативні та психологічні особливості вживання соціолектів. Ґендерні особливості українських соціолектних систем.	
ПРН5.3 ПРН5.4	12. **Українські соціолекти в системі міської комунікації.** Національні соціолекти та мова українського міста. Сленг як урбаністична форма комунікації. Мова сучасного українського міста.	2
ПРН9.5 ПРН9.6 ПРН12.7 ПРН12.8 ПРН17.15 ПРН17.16	13. **Стилістичні функції соціолектизмів**. Соціостилістичні особливості українських соціолектів. Особливості використання соціолектизмів у художній літературі. Жарґонізми та сленґізми у 7творчості сучасних українських письменників. Українські соціолекти та національна сміхова культура. Жарґонізми та сленґізми в мові сучасних українських ЗМІ. Жарґони та сленґ в українському рекламному дискурсі. Соціолінгвістичний аспект вивчення медійної мови. Поняття маніпулятивного дискурсу. Мовні маніпулювання в рекламі. Політична реклама, політична діяльність і мова. Ідеологія та мова. Ідеологічний дискурс. Проблеми ідеологізації мови: історія та сучасність.	2
Разом		**90**

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90…100	відмінно / Excellent
74…89	добре / Good
60…73	задовільно / Satisfactory
0…59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			**ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ**	
Навчальне заняття	**Засоби діагностики**	**Процедури**	**Засоби діагностики**	**Процедури**
Лекції	Контрольні опитування	Контрольні опитування під час лекцій	Комплексна контрольна робота (ККР)	Визначення середньозваженого результату поточних контролів; Виконання ККР під час заліку за бажанням студента
Практичні	Контрольні опитування	Усні та письмові опитування під час проведення практичних занять		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості контрольних відповідей. Практичні заняття оцінюються за якістю усних відповідей.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100\ a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентністні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	**Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії**	**Показник оцінки**
	Знання	
– спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об’єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
	Уміння/навички	
– спеціалізовані уміння/навички розв’язання проблем, необхідні	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв’язувати проблеми; – оновлювати знання;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показники оцінки
для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; – здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; – здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	– інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
– зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). *Мова:* правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. *Комунікаційна стратегія:* – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
– управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; – відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; – здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	Відмінне володіння компетенціями: – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п’ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання:

- Персональні комп’ютери;
- Дистанційна платформа MOODLE.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1 Базові

1. Білоконенко Л.А. Соціолінгвістика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2020. 106 с.

2.Масенко Л. Мова і суспільство : Постколоніал. вимір. –К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. –163 с.

3.Масенко Л.Т. Нариси з соціолінгвістики. –К.: Вид. дім «Академія», 2010. –244 с.

4. Мацюк Г. До витоків соціолінгвістики: Соціолінгвістичний напрям у мовознавстві. Львів, 2008.432 с.

5. Мацюк Г. П. (ред.), Горда О. В., Чучвара А. О. та ін. Соціолінгвістика: інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 280 с.

6.Ставицька Л.О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. –К. : Критика, 2005. –464 с.

7. Фаріон І. Д. Мовна політика України: методологія англіїзації в освіті. Записки з українського мовознавства. 2023. Вип. 30. С. 185–197.

8.2 Додаткові

1. Ажнюк Б. М. Мовна ідеологія: соціолінгвістичний зміст концепту. *Мовознавство*. 2024. № 1.

2. Білоконенко Л. А. Українськомовний міжособистісний конфлікт : стилістика, моделі комунікації, запобігання : монографія. 2-е вид., перероб. і допов. Кривий Ріг : Видавництво ФО-П Чернявський Д. О., 2019. 186 с.

3. Кобченко Н. Улюблена літера: зміни мовних ідеологій як віддзеркалення долання постколоніальної амбівалентності під час війни. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2025. № 11. С. 67–103

4. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз і рекомендації / за ред. Юліане Бестере-Дільґер. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018.363 с.

5. Шевчук-Клюжева О. В. Мовна політика сім'ї та динаміка мовного вибору: соціолінгвістичні засади та концептуальні перспективи. Львівський філологічний часопис**.** 2025. № 17. С. 133–138.

РЕСУРСИ

1. Дніпровська міська бібліотека http://www.library.dp.ua/
2. Науково-технічна бібліотека НТУ «Дніпровська політехніка» http://lib.nmu.org.ua// http://lib.nmu.org.ua// http://metod.kart.edu.ua/
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціолінгвістика» для бакалаврів
спеціальності **035 Філологія (035.01 Українська мова та література)**

Розробник:
Тараненко Ксенія Володимирівна

У редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19